



Guía Docente

Datos Identificativos				
			2024/25	
Asignatura (*)	Antropoloxía social e cultural	Código	615G01102	
Titulación	Grao en Socioloxía			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Humanidades			
Coordinación	García Allut, Antonio	Correo electrónico	antonio.allut@udc.es	
Profesorado	García Allut, Antonio	Correo electrónico	antonio.allut@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O curso de Antropoloxía social e cultural concíbese como un estudo introdutorio, pero exhaustivo, da sistemática da antropoloxía contemporánea, centrado nas achegas, enfoques teórico-metodolóxicos e campos de investigación de vangarda na disciplina e na súa conexión cos grandes problemas e procesos da globalizada realidade sociocultural actual. Con iso proxéctase ampliar e fundamentar no alumno as súas competencias no coñecemento crítico e as ferramentas conceptuais e técnicas para abordar a complexa tarefa de interpretar a diversidade, especificidade e regularidades dos fenómenos socioculturais contemporáneos e as súas problemáticas inherentes, dende a perspectiva do local, característica da disciplina antropolóxica.			

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A1	Conocimiento de los componentes básicos de las desigualdades sociales y las diferencias culturales.
A12	Conocimiento de la especie humana a través de la cultura, parentesco y hábitat con especial atención a los pueblos preindustriales.
A35	Actitud crítica frente a las doctrinas y las prácticas sociales.
A36	Actitud de compromiso frente a los problemas sociales y culturales.
B3	Capacidad de análisis y síntesis.
B9	Reconocimiento a la diversidad y a la multiculturalidad.
B13	Razonamiento crítico.
B20	Conocimiento de otras culturas y costumbres.
B27	Capacidades en reconocer la complejidad de los fenómenos sociales.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Definir, contrastar e debater críticamente conceptos básicos da antropoloxía, asociándoos á diversidade de realidades e problemáticas das sociedades humanas encadradas nos diferentes dominios da cultura.	A1	B9	
	A12	B13	
	A35	B20	
	A36		
Describir e examinar, utilizando a etnografía, a diversidade, especificidade e regularidades dos fenómenos socioculturais, as súas problemáticas e as súas potencialidades, interpretándoas desde unha perspectiva comprometida e desenvolvida desde o punto de vista do local.	A1	B3	
	A12	B9	
	A35	B13	
	A36	B27	

Contidos

Temas	Subtemas



Tema 1º: Unha sistemática da antropoloxía social e cultural contemporánea	DO TEMA 1º: ¿Qué entendemos por Antropoloxía Sociocultural?. Subdisciplinas da Antropoloxía Sociocultural. Antropoloxía Aplicada. Os Conceptos clave de Adaptación e Diversidade.
TEMA 2º: O Traballo de Campo e Técnicas de investigación etnográficas.	DO TEMA 2: ¿Cómo abordar e acceder o coñecemento da cultura?. Elaborar unha Etnografía. Técnicas Etnográficas: desde a Observación Participante, ou a enquisa, hasta a Investigación Acción. Preparar unha proposta e códigos éticos da investigación.
TEMA 3º: O concepto de CULTURA. Unha aproximación sistémica.	DO TEMA 3º: Algunhas claves para acercarnos o concepto de CULTURA. ¿Qué é CULTURA?. Características e atributos da CULTURA. Universalidade, Xeneralidade e Particularidades da Cultura. Os principais mecanismos do cambio e transformación social. A Globalización
TEMA 4º: Compreendendo a Diversidade Humana. A Cultura, a Etnicidade e a "Raza". Estatus Adquiridos e Adscritos.	DO TEMA 4º: Os Grupos étnicos, nacións e nacionalidades. Prexuízos e Identidade. Dende a coexistencia pacífica o conflito étnico. A "raza" e o "racismo" como constructo social. A dialéctica na construción de estatus: estratificación e xerarquías sociais baseadas no estatus e na súa negociación. Construción da identidade. Identidade Social e Identidade Persoal.
TEMA 5º: A Lingüaxe verbal e non verbal nos procesos de comunicación.	DO TEMA 5º: A Estructura da Lingüaxe. Cultura e Lingüaxe. A Comunicación non verbal e Cultura. O Caso da Lingüaxe nas Redes Sociais.
TEMA 6º: Introducción a Antropoloxía Económica e a Antropoloxía Política. Estratexias de Adaptación, Formas de Vida e modelos de organización social.	DO TEMA 6º: Principais Estratexias de adaptación: Cazadores-recolectores, Pastoreo, Horticultura, Agricultura. Modos de Producción nas sociedades non industriais: Redistribución e Reciprocidade. Bandas, Xefaturas i Estados.
TEMA 7º: O moderno Sistema Mundial.	DO TEMA 7º: Industrialización e Capitalismo. A Globalización do Mercado: mercaderías, servizos e valores. ¿Cara a unha homoxeneización de unha cultura global? . Impactos da globalización económica nas culturas particulares. Resistencia e Resiliencia.
TEMA 8º: A Antropoloxía Aplicada	DO TEMA 8º: ¿Qué é a Antropoloxía Aplicada. Campos de Aplicación: natureza e recursos ambientais; desenvolvemento sostible; Educación; Medicina, etc. ¿Antropoloxía Académica Vs Antropoloxía Aplicada?

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A12 B20	52	0	52
Proba obxectiva	A12 B3 B20 B27	2	20	22
Resumo	A1 B3 B13	7	25	32
Discusión dirixida	A35 A36 B9	30	10	40
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------



Sesión maxistral	<p>· Sesión maxistral: Explicación polo profesor dos contidos da materia na aula.</p> <p>Complementarase con materiais visuais de apoio -esquemas e presentacións en Power-Point. O obxectivo destas sesións consistirá en proporcionar, desenvolver e orientar aos estudantes nos coñecementos acerca dos contidos, teorías e complexidades dos fenómenos da cultura, e estimular debates participativos sobre todo iso. Un obxectivo engadido consistirá en fomentar o recoñecemento da diversidade característica do modo de manifestarse os fenómenos culturais.</p> <p>Levaráse rexistro da asistencia regular ao curso, cara ao aproveitamento do impartido nas sesións presenciais.</p>
Proba obxectiva	<p>· A proba obxectiva consistirá nunha proba escrita, ao fin do curso cuadrimestral, sobre os coñecementos alcanzados polo alumno, que consistirá na contestación a vinte preguntas de resposta breve. Valoraranse os coñecementos básicos sobre os contidos dos temas do curso, e o dominio dos conceptos.</p> <p>Insístese na asistencia regular ao curso, en referencia á preparación e subseguinte avaliación desta proba obxectiva.</p>
Resumo	<p>· O resumo consistirá na elaboración polo estudante dun traballo de resumo e comentario crítico desenrollado sobre o argumento sociocultural e a técnica de elaboración de dous filmes etnográficos, seleccionados polo mesmo, de entre máis dunha vintena que se proporcionarán a través de Moodle polo profesor, para o seu visionado e análise autónoma. Será entregado a mediados-finais de decembro</p>
Discusión dirixida	<p>· Discusión dirixida: presentación e debate en clase, durante as sesións de prácticas de grupos, de textos seleccionados polo seu valor teórico-etnográfico, acordos coa unidade temática que se estea desenvolvendo nese tempo, e na que tras a presentación dun resumo esquemático do texto desenvolvida por grupos de 3-5 alumnos, todos poden intervir con comentarios a aspectos da devandita lectura. Valorarase como se argumenta crítica e comprometidamente.</p> <p>Insístese na asistencia regular ao curso, cara á participación en, e avaliación de, as discusións dirixidas.</p>

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resumo Sesión maxistral Discusión dirixida	<p>A atención personalizada realizarase de forma individual con concertación de data e hora mediante o correo electrónico ou na clase</p> <p>Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao comezo do curso as tutorías específicas, ben ás que asistir, ou ben concertadas telemáticamente a través de correo electrónico ou de Moodle, e que sexan compatibles coa súa dedicación</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Resumo	A1 B3 B13	O resumo analítico e reflexivo de dous films etnográficos ou un artigo, terá unha extensión máxima de 10 páxinas, e computará un valor do 20% no conxunto da cualificación global. Valorarase particularmente originalidade, profundidade da análise e comentarios críticos sobre os films/artigo, a traballar por cada alumno -nos aspectos socioculturais que presenten-, así como a selección e tratamento dos conceptos clave do argumento fílmico.	20



Proba obxectiva	A12 B3 B20 B27	A proba obxectiva considérase como un exame único ao final de curso, no que o alumno responderá a 20 preguntas de resposta breve sobre o contido da materia do curso. En conxunto, a cualificación da Proba obxectiva supón un valor do 60% da nota global. A proba obxectiva poderá ser substituída por un traballo de campo.	60
Discusión dirixida	A35 A36 B9	A asistencia a clase así como a participación activa na aula, e si fora o caso a discusión dirixida, serán o 20% restante da nota.	20

Observacións avaliación

Se tendrá en cuenta la asistencia a clase y la participación activa. Cada las actividades descritas más arriba, serán objeto de evaluación. Así se tendrán en cuenta los ensayos presentados sobre las lecturas, la exposición en clase, la participación en los debates y la elaboración de la memoria a partir del trabajo de campo personal.

Todo ello supone una evaluación continua de los trabajos del alumno. En los últimos días de clase, deberán preparar un conjunto de temas transversales que les exijan sintetizar y comprender de forma integrada los temas teórico-prácticos de mayor insistencia en la marcha del curso. Entre los temas preparados, el profesor sorteará tres y el alumno elegirá dos a desarrollar en clase en una prueba escrita.

El sistema de calificaciones se expresará mediante calificación numérica de acuerdo con lo establecido en el art. 5 del Real Decreto 1125/2003 de 5 de septiembre (BOE 18 de septiembre), por el que se establece el sistema europeo de créditos y el sistema de calificaciones en las titulaciones universitarias de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional

Sistema de calificaciones:

0-4.9=Suspenso

5-6.9=Aprobado

7-8.9=Notable

9-10=Sobresaliente

9-10 Matrícula de Honor (Graciable)

No caso do plaxio nos traballos: Cualificación de suspenso na convocatoria na que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: quen incorrese será cualificado con "suspenso" (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto si a comisión da falta prodúcese na primeira oportunidade como na segunda. Para iso, procederese a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información



Bibliografía básica

- Ingold, Tim ((2020)). "Antropología: ¿por qué importa?". Madrid, Alianza
 - Augé, Marc / Jean-Paul Colley (2005)). Qué es la antropología. Barcelona, Paidós
 - Lisón Tolosana, Carmelo, ed., ((2007)). Introducción a la antropología social y cultural. Teoría, método y práctica.. Madrid, Akal.
 - Lisón Tolosana, Carmelo ((2012)). Teoría etnológica de Galicia. Madrid, Akal
 - Kottak, P ((2014)). Antropología Cultural. McGraw Hill
 - Peacock, J.L. ((2005)). La lente antropológica. cap. 1º: "Materia". Madrid, Alianza
 - Wolf, E. ((1982)). "Aspectos económicos del campesinado", en Id., Los campesinos.. Madrid, Labor
 - Godelier, M. ((1981)). "Antropología y economía: análisis de la producción, circulación y consumo de los bienes económicos?", cap. 1º de, id. Instituciones económicas.. Barcelona, Anagrama
 - Appadurai, A. ((1988)). "Introduction: commodities and the politics of value"; in The Social Life of Things. cambridge, Cambridge Un. Press
 - Blim, Michael ((2005)). "Culture and economy"; en J.G. Carrier, A Handbook of Economic Anthropology.. Northampton, Mass., Edward Elgar Publishing
 - Miquel, A. ((2007)). "Antropología económica?", en Lisón, C. op.cit., cap IV. Madrid, Akal
 - Burgos, M (2017). Antropología: una guía para la existencia. Palabra
 - Miller, Bárbara (2011). Antropología Cultural. Pearson
 - Rivas, A. ((2007)). "Transformaciones socioculturales y cambios familiares: continuidades y rupturas?", en Lisón, C. op.cit., cap. V. Madrid, Akal
 - Ember R.Carol & Melvin ((1997)). Antropología Cultural. Pearson-Prentice Hall
 - Ember R. Carol & Mervin & Peregrine ((2004)). Antropología. Pearson-Prentice Hall
 - Perez Aguiar, JR et al (2007). Las dimensiones sociales de la globalización. Paraninfo
 - Gledhill, J. ((2000)). "Para situar lo político: una antropología política actual.?"; cap. 1º de Id., El poder y sus disfraces.. Barcelona, Bellaterra
 - Martin Cabello, (2021). Sociedad, Cultura y Globalización. Síntesis
 - Buxó, Mª. J. ((2007)). "Antropología aplicada?", en Lisón, C., ed.: cap. XIV. Madrid, Akal
 - Fernández de Rota, J.A. ((2005)). Nacionalismo, cultura y tradición.Cap. 2º. Barcelona, Anthropos.
 - Oliver Alonso, J (2024). Un mundo distóxico: desigualdad; tecnología; inmigración, vejez, Tibidabo
 - (). .
 - (). .
 - (). .
 - (). .
 - Couceiro, E. ((2007)). "Religión y creencia. Cultura de los fundamentos y ultimidades existenciales?", en Lisón, C.: op. cit., cap. XVIII. Madrid, Akal
 - Douglas, M. ((1998)). "La elección entre lo somático y lo espiritual: algunas preferencias médicas?", en Id., Estilos de pensar.. Barcelona, Gedisa.
 - Morris, Bryan. ((2009)). Cap. 1º de Religión y antropología.. Madrid, Akal.
 - Lévi-Strauss, C. ((2007)). "Pensamiento "primitivo?" y mente "civilizada?", en id., Mito y significado. Madrid, Alianza
 - Mairal, G. ((2007)). "Culturas del riesgo. Antropología para una sociedad científica y tecnológica?", en Lisón, C.: op. cit., cap. XIII. Madrid, Akal
 - McCombie, S. ((1999)). "Folk. Flu and Viral Síndrome: An Anthropological Perspective?", en Hahn, R., ed. Anthropology in Public Health. New york, Oxford U.P. USA
 - Good, Byron ((2003)). Medicina, racionalidad y experiencia.. Barcelona, Bellaterra
 - Munarriz, Luis ((2005)). "La conciencia humana", en id. (ed.) La Conciencia humana: perspectiva cultural.. Barcelona, Anthropos
- En situación de non presencialidad, existe posibilidade de acceso a libros e lecturas de antropología en e-Libro, a través da páxina da Biblioteca da UDC.

Bibliografía complementaria

- (). .



Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Metodoloxía da investigación etnográfica/615G01403
Observacións
Sin observacións ni recomendacións específicas Todos los aspectos relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación al estudio, ?permanencia? y ?fraude académico? se regirán de acuerdo con la normativa académica vigente de la UDC.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías